BETÆNKNING

Afgivet af Finans- og Skatteudvalget

vedrørende

Forslag til Inatsisartutlov om ændring af Inatsisartutlov om obligatorisk pensionsordning

Fremsat af Naalakkersuisoq for Finanser og Ligestilling

Afgivet til forslagets 2. behandling

Udvalget har under behandlingen bestået af:

Medlem af Inatsisartut Hans Peter Poulsen, Siumut, formand
Medlem af Inatsisartut Jens Frederik Nielsen, Demokraatit, næstformand
Medlem af Inatsisartut Asii Chemnitz Narup, Inuit Ataqatigiit
Medlem af Inatsisartut Mariia Simonsen, Inuit Ataqatigiit
Medlem af Inatsisartut Kuno Fencker, Siumut
Medlem af Inatsisartut Lars Poulsen, Siumut
Medlem af Inatsisartut Jens Napaattooq, Naleraq

Udvalget har efter 1. behandlingen 4. oktober 2022 under EM2022 gennemgået forslaget.

1. Forslagets indhold og formål

Forslaget vedrører fire ændringer i Inatsisartutlov om obligatorisk pensionsordning; to ændringer af præciserende karakter og to ændringer, indført i Finansloven for 2022 ved tekstanmærkning, som hermed foreslås indarbejdet i gældende lov.

2. Førstebehandling af forslaget i Inatsisartut

Forslaget blev behandlet i sammenhæng med EM22/141 (beslutningsforslag om ophævelse af den obligatoriske pensionsordning). Dette har sandsynligvis sat sit præg på førstebehandlingen, idet drøftelserne i højere grad drejede sig om nødvendigheden af selve pensionsordningen, end om de konkrete ændringer i nærværende lovforslag. Punkt 141 blev sendt til andenbehandling i foreliggende form, og punkt 109 blev henvist til udvalgsbehandling i Finans- og Skatteudvalget.

3. Høringssvar

De afgivne høringssvar er vedlagt lovforslaget, hvilket er i overensstemmelse med formkravene opstillet af Inatsisartuts Formandskab.

4. Spørgsmål

Udvalget har til brug for udvalgets behandling af forslaget anmodet Naalakkersuisoq for Finanser og Ligestilling om at besvare en række spørgsmål. Kopi af udvalgets spørgsmål og Naalakkersuisoqs besvarelse er vedlagt nærværende betænkning som bilag 1 og bilag 2.

5. Udvalgets behandling af forslaget

Lovforslaget vedrører ændringer i Inatsisartutlov nr. 21 af 28. november 2016 om obligatorisk pensionsordning, som ændret ved Inatsisartutlov nr. 18 af 30. november 2020. Ændringerne drejer sig om følgende fire punkter:

1. Præcisering af, at indbetalinger til pensionsordninger oprettet i Centralforeningen for Stampersonels Pensionsfond (CS-Pensionsfond) eller HKKF-fonde, opfylder lovkravene. Naalakkersuisut oplyser, at nogle ansatte ved forsvaret, som gør tjeneste i Grønland, betaler ind til CS-pensionsfonden eller til HKKF-fonde som følge af deres ansættelse.
2. Præcisering af, at bestemmelsen i §2, stk. 2, nr. 1-4, omfatter de ydelser, som danner grundlag for fastsættelse af en persons tjenestemandspension.
3. Indkomstgrænserne i Inatsisartutlovens §3, stk. 1-4 foreslås hævet fra 100.000 til 125.000 og fra 150.000 til 175.000.
4. Minimumsgrænsen i Inatsisartutlovens §7, stk. 2 foreslås hævet fra 2.000 til 4.000 kr.

Udvalget konstaterer, at de foreslåede ændringer i den obligatoriske pensionsordning ikke gav anledning til en større debat. Det kunne tolkes således, at de foreslåede ændringer i lovforslaget har tilslutning fra flertallet. Det skal dog bemærkes, at der er delte meninger om, hvorvidt Inatsisartutlov om obligatorisk pensionsordning generelt lever op til sit formål. Udvalget noterer sig, at der blandt partierne findes en vis skepsis overfor den obligatoriske pensionsordning. Der argumenteres blandt andet for, at den obligatoriske pensionsordning rammer forkert, og at den har negative økonomiske konsekvenser for borgere, som allerede lever under svære økonomiske vilkår. Disse bekymringer satte også sit præg på forslagets førstebehandling der, som nævnt, skete i sammenhæng med beslutningsforslag om ophævelse af Inatsisartutlov om obligatorisk pensionsordning (pkt. 141).

Udvalget noterer sig, at Naalakkersuisut har forsøgt at afbøde de økonomiske konsekvenser, som forslaget kan have for lavtlønnede, både ved at indkomstgrænsen hæves fra at være 100.000 til at være 125.000 kr. og fra at være 150.000 til at være 175.000 kr. og ved at minimumsgrænsen i Inatsisartutlovens §7, stk. 2, hæves fra 2.000 til 4.000 kr.

Et flertal i Udvalget deler Naalakkersuisuts opfattelse af den obligatoriske pensionsordning, som et nødvendigt redskab i håndteringen af de demografiske ændringer i samfundet, hvor andelen af ældre borgere er stigende. Implementeringen af den obligatoriske pensionsordning har dog været præget af børnesygdomme, som der forsøges rettet op på, blandt andet med de præciseringer og justeringer, som nærværende lovforslag indeholder. Dette fremgik desuden også af Naalakkersuiuts besvarelse af udvalgets spørgsmål, hvor der bl.a. blev spurgt ind til, hvilke administrative erfaringer Naalakkersuisut har gjort sig med implementeringen af den obligatoriske pensionsordning. Spørgsmålene var hovedsageligt af afklarende karakter for udvalgets drøftelser af de forhold, som den obligatoriske pensionsordning har ført med sig. Der henvises i denne forbindelse til de vedlagte spørgsmål og svar, hhv. bilag 1 og 2.

Udvalget skal understrege, at det altid bør tilstræbes, at nye love bliver grundigt gennemgået inden lovens realisering. Dette både for at undgå lignende situationer, og for at sikre, at loven lever op til sit formål. Et mindretal i Udvalget deler ikke Naalakkersuisuts opfattelse af, at loven lever op til sit formål, og er derfor af den holdning, at loven om obligatorisk pensionsordning bør ophæves helt, således at pensionsopsparing gøres frivillig og dermed til borgerens eget ansvar.

6. Forslagets økonomiske konsekvenser

De økonomiske konsekvenser ved forslagets realisering er beskrevet under forslagets almindelige bemærkninger. Det er her anført, at forslaget ikke, på kort sigt, vil have økonomiske konsekvenser for det offentlige. Udvalget bemærker i denne forbindelse Naalakkersuisuts oplysning om, at der af den foreslåede forhøjelse af minimumsgrænsen i Inatsisartutlovens §7, stk. 2, fra 2.000 til 4.000 kr. forventes en lidt mindre administrativ byrde.

Naalakkersuisut oplyser videre, at forslagets ændringer vil forstærke samfundets økonomiske holdbarhedsproblem, idet nogle borgere ved lovens realisering vil komme til at bidrage mindre til egen forsøgelse, når de går på pension.

Endeligt oplyses, at forslaget vil gøre det muligt for borgere med lave indkomster, som ikke sparer op til egen pension gennem sine ansættelsesforhold, at øge sit rådighedsbeløb på kort sigt. Dette har dog som konsekvens, at disse samme borgere vil have færre midler mellem hænderne, når de går på pension.

7. Udvalgets indstillinger

Et **flertal i udvalget** bestående af Inuit Ataqatigiit og Siumut indstiller forslaget til vedtagelse.

Inuit Ataqatigiit og Siumut afgiver i tilknytning til indstillingen følgende flertalsudtalelse:

"For det første mener flertallet, at der nødvendigvis bør gennemføres en større oplysnings-kampagne i Grønland om loven.

For det andet sætter flertallet spørgsmålstegn ved om lovens håndtering er blevet udført hensigtsmæssig fra ikrafttrædelsen, idet vi har svært ved at vurdere om der er foretaget dobbelt obligatorisk opsparing siden ikraftsættelsen. Såfremt dette er tilfældet, er det på sin plads, at Naalakkersuisut snarest fremsætter forslag – med henblik på at rette op på dette forhold.
For det tredje er det væsentligt at sikre, at loven efterleves korrekt og at det kun er de, der ifølge loven bør omfattes, bliver det.
For det fjerde har flertallet i forbindelse med udarbejdelsen af betænkning bemærket, at den gældende lov kan forbedres yderligere. Naalakkersuisut bør overveje at indføre en mindste opsparingssats. På denne måde vil man kunne tilpasse opsparingen efter indkomsten, hvilket vil være en mere hensigtsmæssig og solidarisk løsning.
For det femte opfordrer flertallet Naalakkersuisut til at lade lov om obligatorisk pension indgå i arbejdet med ældrestrategien, holdbarheds-og vækstplanen og den kommende skattereform med henblik på at vurdere de nuværende opsparingssatser i forhold til at skabe gode livsvilkår og høj livskvalitet for vore ældre."

Et **mindretal i udvalget** bestående af Naleraq og Demokraatit indstiller forslaget til forkastelse.

Demokraatit afgiver i tilknytning til indstillingen følgende mindretalsudtalelse:

"Der er ingen tvivl om, at det er økonomisk hårdt at få pengene til at række, hvis ens eneste indtægt er den offentlige alderspension. Demokraatit mener på den baggrund, at det er fornuftigt, at man privat sparer op til pension således, at man i højere grad kan få en økonomisk tryg alderdom.
På EM2016 var vi derfor en del af et stort flertal bestående af partierne IA, Siumut, Naleraq, Demokraatit og Atassut, der indførte den obligatoriske pensionsordning. Lige siden har der været stor debat i befolkningen og blandt partierne om, hvordan loven fungerer. Dengang var alle enige om de gode hensigter i loven og ligeledes enige om at det var et samfundsproblem, at alt for mange ikke sparede op til deres alderdom.
Men her må vi desværre erkende, at den ikke fungerer efter hensigten. Vi har eksempelvis set, at der er folk, der tvinges til at spare op til trods for, at de i forvejen har en anden pensionsordning. Derudover er loven blevet ændret således, at dem der tjener mindst slet ikke behøver at spare op til pension. Og det var vel trods alt dem, som ordningen primært var tiltænkt.
På den baggrund giver det ikke rigtig mening fortsat at tvinge folk til at spare op til pension via en obligatorisk pensionsopsparing. Demokraatit mener derfor, at loven om obligatorisk pensionsopsparing bør ophæves."

Naleraq afgiver i tilknytning til indstillingen følgende mindretalsudtalelse:

"Baggrunden for Naleraq's mindretalsudtalelse er, at flertallet i Inatsisartut har forkastet punkt 141 og som følge heraf er vi nu nødsaget til at være med i denne beslutning.
Det er beklageligt, at borgerne ikke kan undgå at blive ramt. Især at man tager penge fra borgernes lommer ved at påstå, at det er til deres pension, og glemmer de hårde levevilkår de nu gennemlever."

Med disse bemærkninger, og med den i betænkningen anførte forståelse, skal udvalget overgive forslaget til 2. behandling.

Hans Peter Poulsen

Formand

Jens Frederik Nielsen

Næstformand

Asii Chemnitz Narup

Mariia Simonsen

Lars Poulsen

Kuno Fencker

Jens Napaattooq

INATSISARTUT

Ilanngussaq
Bilag 1

Naalakkersuisoq for Finanser og Ligestilling

Dato: 5. november 2022
J.nr.: 01.31.03-00067

Finans- og Skatteudvalgets spørgsmål til forslag til Inatsisartutlov om ændring af Inatsisartutlov om obligatorisk pensionsordning (EM2022/109).

I forbindelse med sin behandling af punktet har udvalget fundet det nødvendigt at stille spørgsmål til punktet inden afgivelse af sin betænkning til punktets 2. behandling. Til Naalakkersuisuts orientering kan det oplyses, at udvalget har anmodet Formandskabet om udskydning af punktets 2. behandling til den 10. november. Udvalget udbeder derfor Naalakkersuisuts besvarelse snarest og inden den 7. november.

Spørgsmål 1:
Udvalget ønsker at få oplyst, hvordan afkast af pensionsopsparingen behandles rent skattemæssigt. Dette gælder positivt som negativt afkast.

Spørgsmål 2:
Udvalget ønsker at få oplyst, hvordan den obligatoriske pensionsordning rammer de personer, som får eller vil få udbetalt pension efter tjenestemandsreglerne.

Spørgsmål 3:
Forslaget er en opfølgning på resultatet af finanslovsforhandlingerne om finansloven for 2022. Hvilket i første omgang resulterede i optagelse af tekstanmærkning nr. 7, 8 og 9 til formålskonto 24.10 Direkte skatter. Formålet med dette var, at det ikke skulle blive urimeligt byrdefuldt for borgere med de laveste indkomster, at være omfattet af loven.

1. Det har derfor overrasket udvalget, at en stor andel af alderspensionisterne har haft supplerende erhvervsindkomst i 2020. Er det Naalakkersuisuts vurdering, at dette forhold skyldes, at alderspensionisterne er tvunget til at have arbejdsindkomst for at få alderspensionen til at slå til, eller kan det skyldes andre forhold?
2. Hvilke skridt kan Naalakkersuisut forvente, at der i så fald vil skulle tages, såfremt dette er tilfældet?
3. Er det Naalakkersuisuts vurdering, at der findes borgere i øvrigt (lønmodtagere som erhvervsdrivende med lavt opsparingsgrundlag), som påtager sig ekstra arbejde for at få indkomsten til at slå til, efter den løbende pensionsopsparing er betalt?

Spørgsmål 4:

1. I sit forelæggelsesnotat til punktets behandling i Salen fremhæver Naalakkersuisoq to ting man bør lære af de fejl, der er beskrevet i forslagets bemærkninger. Udvalget ønsker en præcisering af disse forhold. Udvalget tænker her særligt på borgernes bedst mulige servicering, hvilket også kræver, at administrationen kan løfte opgaven.

2. Anser Naalakkersuisoq, ligesom udvalget, at der synes at være stort behov for oplysningsvirksomhed overfor borgerne i denne komplicerede sag?

Spørgsmål 5:
Udvalget finder det vigtigt, at evt. "børnesygdomme" tages alvorligt og konsekvent. Udvalget ønsker at få oplyst, hvilke erfaringer Naalakkersuisut har haft indtil nu med administrationen af den obligatoriske pensionsordning. Uden at det skal være begrænsende for Naalakkersuisuts besvarelse, tænker udvalget på eksempelvis, at det har været nødvendigt at optage nye tekstanmærkninger, i forbindelse med forhandlingerne om finansloven for 2022.

Spørgsmål 6:
I forlængelse af det foregående spørgsmål ønsker udvalget at få oplyst, hvor mange 'sager' (efter de nye regler) Skattestyrelsen har behandlet i løbet af 2022. I besvarelsen ønskes oplyst antal sager kategoriseret efter typer af sager.
Besvarelsen bør desuden indeholde en kategorisering efter hjemsted med oplysning om de beløb, der er administreret til fordel for den målgruppe af borgere, som vi ønsker skal drage fordel af reglerne.

Spørgsmål 7:
Udvalget ønsker at sikre sig, at der ikke foretages privat pensionsindbetaling, i det tilfælde, hvor man opnår anden arbejdsgiver betalt pension. I hvilke situationer er dette tilfældet i dag?

Spørgsmål 8:
Naalakkersuisut oplyser, at de hidtidige erfaringer med introduktionen af obligatorisk pensionsordning har været "dyrt købte". På denne baggrund ønsker udvalget at få oplyst, hvor mange ressourcer der er brugt på den forfejlede introduktion, udvikling og implementering? Spørgsmålet har baggrund i, at der i de almindelige bemærkninger til forslaget oplyses, at udviklingen af IT-systemet har været præget af, at være sat for sent i gang, utilstrækkelig indsigt i opgaven og misforståelser, samt at det har været svært at afsætte tilstrækkeligt med kvalificeret personale.

Spørgsmål 9:
I de almindelige bemærkninger til forslaget oplyses endvidere, at det har været vanskeligere end forventet at sikre en god administration af Inatsisartutloven om obligatorisk pensionsordning, bl.a. på grund af IT-udfordringer og mangel på rette kompetencer. Udvalget ønsker at få oplyst, hvad det kræver af administration og øvrige ressourcer, at opretholde den obligatoriske pensionsordning.

Spørgsmål 10:
Naalakkersuisut vurderer, at det er af stor betydning for en succesfuld implementering, at der udføres en omfattende oplysningskampagne. Udvalget ønsker at få oplyst, hvad det ville koste, at lave en oplysningskampagne for at motivere til privat pensionsordning. Desuden ønsker udvalget at få Naalakkersuisuts bud på, hvordan oprettelsen af privat pensionsopsparing gøres nemmere for de borgere, som oplever udfordringer med dette.

Spørgsmål 11:
Med afsæt i de hidtidige erfaringer og nødvendige tilpasninger af den obligatoriske pensionsordning, ønsker udvalget at få oplyst hvorvidt det er Naalakkersuisuts overbevisning, at systemet er klart til at blive videreført uden yderligere problemer for borgerne.

Spørgsmål 12:
Nu har man sat lønkriterierne lidt op. På hvilket grundlag er disse sat op – og er der lavet fiktive budgetter for at nå til disse tal? Der er jo store demografiske forskelle i Grønland. Har man lavet beregninger for, hvordan disse generaliserede tal har af virkninger for de alm. familier i de forskellige geografiske områder, hvor folks erhverv kan være ret så forskellige?

Spørgsmål 13:
Udvalget ønsker at få oplyst, hvad det eventuelt ville koste, at afskaffe den obligatoriske pensionsordning.

Spørgsmål 14:
Udvalget ønsker at få oplyst, hvorvidt en forbedret folkepension, hvor der ses bort fra obligatorisk pensionsopsparing, ellers kan finansieres via finansloven?

Spørgsmål 15:
Udvalget ønsker at få oplyst, hvor mange borgere i Grønland, der ikke har en pensionsopsparing.

Spørgsmål 16:
Udvalget ønsker at få oplyst, om de pensionsbeløb, som er indbetalt til pengeinstitutionerne, kan bruges til investeringer i Grønland.

Med venlig hilsen

Hans Peter Poulsen
Formand for Finans- og Skatteudvalget

Aningaasaqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoq
Naalakkersuisoq for Finanser og Ligestilling

NAALAKKERSUISUT
GOVERNMENT OF GREENLAND

Finans- og Skatteudvalget
Her

Ilanngussaq
Bilag 2

EM 2022/109 - Svar på spørgsmål fra udvalget

Brevdato: 07-11-2022
Sagsnr. 2022 - 5424

P. O. Box 1037
3900 Nuuk
Tel. (+299) 34 50 00
Fax (+299) 34 63 50
E-mail: oed@nanoq.gl
www.naalakkersuisut.gl

Ovenstående lovforslag blev ved 1. behandlingen den 4. oktober 2022 henvist til behandling i Finans- og Skatteudvalget. Udvalget har ved skrivelse fremsendt lørdag den 5. november 2022 kl. 18.21 stillet 16 spørgsmål om lovforslaget med anmodning om svar i løbet af søndag den 6. november 2022. Naalakkersuisut besvarer naturligvis gerne udvalgets spørgsmål, men må også bede om forståelse for, at spørgsmål i et sådant omfang ikke kan besvares med så kort en frist. Naalakkersuisut besvarer derfor hermed de spørgsmål, som kan nås besvaret, i løbet af mandag den 7. november. Øvrige besvarelser vil følge snarest muligt, idet Naalakkersuisut vil søge at disponere besvarelsen, således at udvalget kan nå at forholde sig til disse i en tillægsbetænkning.

Spørgsmål 1:
Udvalget ønsker at få oplyst, hvordan afkast af pensionsopsparingen behandles rent skattemæssigt. Dette gælder positivt som negativt afkast.

Svar:
Positivt afkast af pensionsopsparinger beskattes i udgangspunktet med 15,3 pct. Det følger af Inatsisartutlov om beskatning af visse kapitalafkast (KAS), Inatsisartutlov om beskatning af afkast af visse pensionskapitaler (PAL) og aftale i henhold til artikel 24 i den dansk-grønlandske dobbeltbeskatningsaftale.

Der opkræves KAS-beskatning af livsforsikrings- og pensionsordninger, som er placeret i udlandet, i Danmark eller på Færøerne. I praksis omfattes især de såkaldte § 53 A ordninger som er placeret i Danmark. Det er ordninger, der indbetales til med beskattede midler, og hvor udbetalingerne i udgangspunktet er skattefrie.

PAL skatteloven omfatter især pensionsordninger oprettet i pensionskasser, der har hjemsted i Grønland samt af opsparinger i pensionsøjemed oprettet i pengeinstitutter, der har hjemsted eller fast driftssted i Grønland. Loven finder i praksis anvendelse i forhold til SISA, BankNordik og Grønlandsbanken.

Aftale i henhold til artikel 24 i den dansk-grønlandske dobbeltbeskatningsaftale finder anvendelse på en række grønlandske pensionsordninger placeret i Danmark, hvortil der er indbetalt indtil 1. januar 2017. Disse ordninger pålægges dansk PAL-skat på 15,3 pct. Skatten overføres 1 gang årligt til de grønlandske skattemyndigheder

Efter alle tre regelsæt kan negative afkast fremføres til modregning i senere års positive afkast. Reglerne herfor er ikke helt ens. Det skyldes især, at reglerne i PAL-skatteloven er endog meget tekniske, idet de bl.a. af hensyn udviklingsomkostningerne til IT-systemer m.v., svarer til reglerne i den tilsvarende danske lovgivning.

I KAS-loven er der valgt en enklere løsning, hvor der er adgang til at fremføre negative afkast til modregning i de følgende 10 års positive afkast.

Administrationen af reglerne i PAL-skatteloven varetages i praksis af pensionsleverandørerne, herunder SISA, Grønlandsbanken, m.fl. Skatterne beregnes og indbetales af pensionsleverandørerne, men hviler på de enkelte kunder.

Aftale i henhold til artikel 24 i den dansk-grønlandske dobbeltbeskatningsaftale administreres af de danske pensionsleverandører og de danske skattemyndigheder. Skatterne beregnes og indbetales af pensionsleverandørerne, men hviler på de enkelte kunder.

Administrationen af KAS-loven påhviler som udgangspunkt den enkelte kunde. Skattestyrelsen bistår dog ved at udsende en fortrykt opgørelse som indeholder de oplysninger, styrelsen er i besiddelse af. Skatten hviler på den enkelte kunde.

Uden for disse 3 love beskattes positivt afkast af pensionsordninger efter reglerne i indkomstskattelovens § 44. I disse (få) tilfælde er skatteprocenten den samme som for løn, overskud af egen virksomhed m.v. (typisk 42 eller 44 pct.). Bestemmelsen kan eksempelvis finde anvendelse i forbindelse med beskatning af forsikringsordninger placeret i USA eller andre lande. Der er i disse tilfælde adgang til at fremføre negativt afkast i de følgende 5 indkomstårs positive afkast af samme ordning.

Skatten hviler på den enkelte kunde og vedkommende skal selv sørge for at selvangive afkastet.

Spørgsmål 2:
Udvalget ønsker at få oplyst, hvordan den obligatoriske pensionsordning rammer de personer, som får eller vil få udbetalt pension efter tjenestemandsreglerne.

Svar:
Tjenestemænd er ansat i henhold til tjenestemandslove. I tilknytning til disse er der vedtaget love om udbetaling af pension til tjenestemænd, herunder om det grundlag, som skal anvendes i forbindelse med beregning af tjenestemandspensionen. Beregningsgrundlaget for tjenestemandspensioner omfatter ikke de særlige tillæg eller merarbejdsbetalinger m.v. en tjenestemand måtte modtage. Tilsammen udgør disse tillæg m.v. ofte en betydelig del af den samlede løn.

Et af målene med loven er, at borgerne i forbindelse med pensionering ikke udsættes for en væsentlig indtægtsnedgang. Det gælder også for tjenestemænd. Hvis målet om at mindske indtægtsnedgangen ved overgang til pension skal holdes, skal tillæg m.v. medregnes ved opgørelsen af en tjenestemands opsparingsgrundlag.

Neden for følger 3 eksempler, som skal vise hvordan loven om obligatorisk pensionsordning virker for tjenestemænd.

1.

Indkomst som tjenestemand		200.000 kr.
Særlige tillæg		200.000 kr.
Indkomst		400.000 kr.
Opsparingsgrundlag (400.000- 200.000)	200.000 kr.	
Opsparingsforpligtelse 6 pct.		12.000 kr.

2.

Indkomst som tjenestemand		200.000 kr.
Særlige tillæg	90.000 kr.	
Indkomst		290.000 kr.
Opsparingsgrundlag (290.000 – 200.000)		90.000 kr.
Opsparingsforpligtelse 6 pct. af 0*		0 kr.

* opsparingsgrundlaget er mindre end minimumsgrundlaget på 100.000 kr.

3.

Indkomst som tjenestemand	200.000 kr.
Særlige tillæg	150.000 kr.
Indkomst	325.000 kr.
Opsparingsgrundlag (325.000 – 200.000)	150.000 kr.
Opsparingsforpligtelse 3* pct.	4.500 kr.

* Opsparingsforpligtelsen er halvdelen af 6 pct. som følge af indfasningsreglen i § 3, stk. 4.

Spørgsmål 3:

Forslaget er en opfølgning på resultatet af finanslovsforhandlingerne om finansloven for 2022. Hvilket i første omgang resulterede i optagelse af tekstanmærkning nr. 7, 8 og 9 til formålskonto 24.10 Direkte skatter. Formålet med dette var, at det ikke skulle blive urimeligt byrdefuldt for borgere med de laveste indkomster, at være omfattet af loven.

1. Det har derfor overrasket udvalget, at en stor andel af alderspensionisterne har haft supplerende erhvervsindkomst i 2020. Er det Naalakkersuisuts vurdering, at dette forhold skyldes, at alderspensionisterne er tvunget til at have arbejdsindkomst for at få alderspensionen til at slå til, eller kan det skyldes andre forhold?

2. Hvilke skridt kan Naalakkersuisut forvente, at der i så fald vil skulle tages, såfremt dette er tilfældet?

3. Er det Naalakkersuisuts vurdering, at der findes borgere i øvrigt (lønmodtagere som erhvervsdrivende med lavt opsparingsgrundlag), som påtager sig ekstra arbejde for at få indkomsten til at slå til, efter den løbende pensionsopsparing er betalt?

Svar:
Spørgsmålene besvares samlet.

Oplysningerne i forslagets almindelige bemærkninger om, hvor mange personer over 66 år, der i 2020 havde en erhvervsindkomst skelner ikke mellem hvilke indkomsttyper der var tale om. Indkomsterne kan både stamme fra løn, private pensionsopsparinger, overskud af egen virksomhed, eller andet.

En nærmere analyse af de ældres indtægtsforhold forventes at indgå som en del af grundlaget for den kommende ældrestrategi, som Naalakkersuisut fremlægger i 2023. Ældrestrategien vil også angive forslag til konkrete skridt og initiativer.

Naalakkersuisut kan på det foreliggende grundlag og med den tid, der er til rådighed for besvarelsen, derfor kun gå ret overordnet ind i de nærmere bevæggrunde bag, at en andel af de ældre oppebærer en supplerende erhvervsindkomst. Naalakkersuisut skal derfor blot henvise til det generelle forhold, at det ér et problem, hvis de ældre over pensionsalderen af økonomiske årsager føler sig tvunget til fortsat at arbejde. De ældres erhvervsdeltagelse afspejler utvivlsomt en bred vifte af socio-økonomiske individuelle forhold, men der er dog næppe tvivl om, at nogle ældre har en så begrænset indkomst, at de finder det nødvendigt at arbejde for at betale eksempelvis deres faste udgifter. For andre handler det måske mere om, at de har lyst og energi til fortsat at indgå et socialt arbejdsmarkedsfællesskab. Nedenstående tabel, som er baseret på Grønlands Statistiks indkomststatistik viser helt overordnet, hvorledes, at befolkningens indkomstbeløb falder mærkbart med alderen.

Figur: Gennemsnitsindkomst før skat for personer over 60 år for hele landet, 1000 kr.

	60-64 år	**65-69 år**	**70-74 år**	**Over 74 år**
2020	702.466	388.229	225.007	190.878
2021	749.271	413.421	200.073	174.679

Udvalgets spørgsmål giver dog Naalakkersuisut anledning til konkret at bemærke, at den obligatoriske pensionsordning netop er tænkt som et værn imod fattigdom i alderdommen. De ovenstående tal viser således klart, at mange ældre oplever en betydelig indtægtsnedgang omkring pensionsalderens indtræden, og tallene understreger således det tidligere erkendte behov for at sikre, at der sker en øget opsparing til alderdommen også her i landet.

Spørgsmål 4:

1. *I sit forelæggelsesnotat til punktets behandling i Salen fremhæver Naalakkersuisoq to ting man bør lære af de fejl, der er beskrevet i forslagets bemærkninger. Udvalget ønsker en præcisering af disse forhold. Udvalget tænker her særligt på borgernes bedst mulige servicering, hvilket også kræver, at administrationen kan løfte opgaven.*
2. *Anser Naalakkersuisoq, ligesom udvalget, at der synes at være stort behov for oplysningsvirksomhed over for borgerne i denne komplicerede sag?*

Svar:
Spørgsmålene besvares samlet.

Loven om obligatorisk pensionsordning blev vedtaget på EM2016, og loven trådte i kraft den 1. januar 2018. Året 2017 var således et forberedelsesår med henblik på at gøre de forskellige systemer klar til at administrere loven og gøre loven alment bekendt. Mange borgere var imidlertid enten ikke bekendt med loven eller den måde den ville virke på, da den trådte i kraft. Herudover viste det sig, at rigtig mange arbejdsgivere heller ikke var opmærksomme på, at de nu var pligtige til at foretage nye indberetninger til Skattestyrelsen. Det er vurderingen, at der burde have været gennemført en omfattende oplysningskampagne, i god tid før Inatsiartutloven trådte i kraft, f.eks. med skiltereklamer på KNR. Herudover kunne man med fordel have iværksat et større oplysningsarbejde i samarbejde med f.eks. GE med henblik på at gøre arbejdsgiverne opmærksomme på deres forpligtelser.

Udfordringen med udviklingen af et IT-system, som kunne håndtere opgaven, viste sig også at være mere omfattende, end man havde forestillet sig. Opgaven blev sat for sent i gang og der var ikke prioriteret tilstrækkeligt med økonomiske og menneskelige ressourcer til udviklingsarbejdet. Dette hænger også sammen med, at Grønlands Selvstyre skiftede hele sit økonomisystem XAL ud med et helt nyt system Prisme samtidig. At udskifte hele økonomisystemet var en kæmpeopgave, som aldrig var prøvet før, og som lagde beslag på mange af de samme personer, som skulle arbejde med eksempelvis IT til styring af obligatorisk pension.

Opgaven med at administrere loven om obligatorisk pension blev henlagt hos Skattestyrelsen ud fra en betragtning om, at lovens administration i vidt omfang skulle baseres på oplysninger, som var tilgængelige i skattesystemet. Dette blev ligeledes anset som den billigste måde at tilsikre en effektiv administration af loven, idet manglende pensionsindbetalinger enkelt kunne opkræves i forbindelse med den skattemæssige årsopgørelse. Set i forhold til et borgerperspektiv var dette givetvis en fejl. Placeringen af opgaven hos Skattestyrelsen gav nogle borgere et fejlagtigt indtryk af, at kravet om at foretage indbetalinger til den obligatoriske pensionsopsparing var en ekstra-skat. Det viste sig svært at skabe forståelse for, at de opkrævede beløb ville blive hensat på en individuel pensionsopsparing. At det i praksis viste sig IT- og aftalemæssigt vanskeligt at få etableret en automatisk overførsel til pensionskasser m.v. af de opkrævede beløb gjorde kun sagen værre, hvorfor det til sidst blev nødvendigt at tilbagebetale en del af de opkrævede, men ikke overførte, beløb. Herudover

ligger det desværre i skattevæsenets generelle opgaveportefølje, som den myndighed, som opkræver skatter og afgifter og forestår inkassoopgaver, at nogle borgere og erhvervsdrivende bevidst søger at undgå kontakt med Skattestyrelsen. Set retrospektivt kunne opgaven muligvis med fordel have været henlagt hos en til opgaven særligt oprettet administrativ enhed, der formelt ikke var en del af Skattestyrelsen, men blot samarbejdede med styrelsen og havde adgang til dens skattedata.

Skattestyrelsen har lige som andre offentlige myndigheder meget svært ved at rekruttere kvalificeret arbejdskraft, og dette forhold påvirkede – og påvirker fortsat – implementeringen af nye IT-systemer, men det påvirker også styrelsens muligheder for at yde kvalificeret borgervejledning. Det var desværre ikke muligt at rekruttere eller optræne tilstrækkeligt med personale, som kunne vejlede borgerne om lovgivningen. Dette var til ulempe for såvel styrelsens personale som for borgerne.

Hertil kom også eksterne forhold. Eksempelvis medførte det en betydelig udfordring, at en lang række slutopgørelser, som stillede krav om dokumentation for yderligere pensionsindbetalinger, ikke kunne leveres til borgerne af postvæsenet. Dette hang dels sammen med, at borgerne havde meldt flytning uden at oplyse ny adresse, dels at postvæsenet uden årsag returnerede en hel del breve som uanbringelige uden at der tilsyneladende var noget galt med adressen. Disse problemer forventes at blive mindre i omfang i takt med øget anvendelse af digital post. Der er herudover sat længere tid af til at få slutopgørelserne frem til borgerne. Omkring anvendelsen af digital post bemærkes dog, at der fortsat er udfordringer med, at mange borgere endnu ikke har fået anskaffet sig NemID/MitId, hvilket skaber udfordringer for både borgere og myndigheder i relation til kommunikationen.

En helt særlig og uforudset problemstilling omfatte håndteringen af statsansatte i Grønland i forhold til loven. Lovforslaget blev i sin tid sendt til høring hos de statslige myndigheder, men tilbagemeldingerne herfra viste sig efterfølgende at være utilstrækkelige i forhold til lovens indretning og administration i praksis. Staten gjorde eksempelvis ikke opmærksom på, at tjenestemandspensionsvilkårene var forskellige mellem forsvarets ansatte og øvrige statsansatte. Der konstateredes desværre herudover lejlighedsvis en vis uvilje imod at anerkende, at statens ansatte i Grønland var omfattet af de grønlandske regler.

Helt generelt oplever mange borgere skattesystemet som utilgængeligt og mange borgere reagerer ikke på myndighedens skrivelser. Meget ofte oplever Skattestyrelsen således, at borgerne først reagerer på henvendelser, når eksempelvis løntræk i en inddrivelsessag iværksættes. Dette har selvsagt også påvirket implementeringen af den obligatoriske pensionsordning.

Naalakkersuisut er således enig med udvalget i, at der inden for skatteområdet, men også inden for en række andre områder, er behov for fortsat oplysningsvirksomhed over for borgerne.

Spørgsmål 5:
Udvalget finder det vigtigt, at evt. "børnesygdomme" tages alvorligt og konsekvent. Udvalget ønsker at få oplyst, hvilke erfaringer Naalakkersuisut har haft indtil nu med administrationen af den obligatoriske pensionsordning. Uden at det skal være begrænsende for Naalakkersuisuts besvarelse, tænker udvalget på eksempelvis, at det har været nødvendigt at optage nye tekstanmærkninger, i forbindelse med forhandlingerne om finansloven for 2022.

Svar:
Spørgsmålet om "børnesygdomme" er relevant, når en ny ordning skal indkøres. Ved "børnesygdommme" forstås i denne sammenhæng uforudsete forhold, som påvirker indfasningen af nye tiltag. Det gælder IT-systemer, men også etablering af administrative praksisser, forhold som ikke var forudset i lovgivningen og andet.

Naalakkersuisut er helt enig med udvalget i, at vores offentlige forvaltning skal søge at overvinde sådanne børnesygdomme bedst muligt i forbindelse med indfasningen af ny lovgivning, og det gælder på alle områder; ikke kun fsva. loven om obligatorisk pensionsordning. Som for somatiske sygdomme overvindes systemmæssige børnesygdomme i mange tilfælde bedst ved grundig forebyggelse. Herved forstås konkret, at der gives en bedre tid til at forberede og implementere ny lovgivning. Vi kan som politikere have mange og store ambitioner om nye tiltag, men vi må også anerkende, at vores systemer og befolkningen skal være klar til at håndtere dem. Den politiske tendens imod en stadig øget mængde lovgivning og lovgivningens generelt øgede kompleksitet rummer således en betydelig risiko for stadigt flere systemiske børnesygdomme. Den betydelige hastighed, under hvilken lovgivning skal vedtages og implementeres, grundet Inatsisartutsamlingernes afvikling med to komprimerede årlige samlinger, øger herudover risikoen for systemiske børnesygdomme.

Naalakkersuisut er således helt enig i Udvalgets fokus på forebyggelse af systemiske børnesygdomme, men Naalakkersuisut må samtidig også påpege, at denne forebyggelse nødvendigvis skal løftes af såvel Inatsisartut som Naalakkersuisut, blandt andet ved en fælles anerkendelse af, at implementeringen af nye tiltag typisk tager længere tid og kræver flere ressourcer, end man i første omgang forventer.

Tekstanmærkningerne, som blev optaget i FL2022 om obligatorisk pensionsordning, afspejler kun i mindre omfang systemiske børnesygdomme. Tekstanmærkningerne er nærmere udtryk for det politiske kompromis, som blev indgået under EM2021, og som kom til udtryk ved nogle ændrede indtægtsgrænser for administrationen af loven om obligatorisk pensionsordning.

Tekstanmærkningerne afspejler dermed nærmere de politiske og administrative erfaringer, som den hidtidige administration af loven havde afstedkommet end egentlige systemiske børnesygdomme.

Der henvises herudover til besvarelsen af spørgsmål 4 fsva. erfaringerne fra administrationen af loven.

Spørgsmål 6:
I forlængelse af det foregående spørgsmål ønsker udvalget at få oplyst, hvor mange 'sager' (efter de nye regler) Skattestyrelsen har behandlet i løbet af 2022. I besvarelsen ønskes oplyst antal sager kategoriseret efter typer af sager. Besvarelsen bør desuden indeholde en kategorisering efter hjemsted med oplysning om de beløb, der er administreret til fordel for den målgruppe af borgere, som vi ønsker skal drage fordel af reglerne.

Svar:
Dette spørgsmål kan først besvares på et senere tidspunkt.

Spørgsmål 7:
Udvalget ønsker at sikre sig, at der ikke foretages privat pensionsindbetaling, i det tilfælde, hvor man opnår anden arbejdsgiver betalt pension. I hvilke situationer er dette tilfældet i dag?

Svar:
Spørgsmålet er desværre lidt uklart, så Naalakkersuisut er usikker på hvad der spørges om. Men det er forståelsen, at udvalget ønsker oplyst, hvorvidt Naalakkersuisut på borgernes vegne foretager indbetaling til SISA i de tilfælde, hvor borgeren selv har indbetalt den i loven foreskrevne andel af sin indkomst til en godkendt pensionsopsparing.

SISA varetager efter et udbud opgaven med at forvalte pensionsopsparinger for de af loven omfattede borgere, som enten ikke selv har taget initiativ til at oprette en pensionsopsparing, eller ikke har indbetalt tilstrækkelige beløb på egen pensionsopsparing i opsparingsåret.

Naalakkersuisut kan bekræfte, at der ikke skal foretages indbetaling til SISA for borgere, som i øvrigt har levet op til lovens krav om at foretage den nødvendige opsparing. Der har særligt i lovens første år dog været tilfælde, hvor borgere, som formelt havde levet op til opsparingskravene, alligevel har oplevet at få indeholdt midler med henblik på opsparing i SISA. Der har i disse tilfælde typisk været tale om, at borgeren ikke har fremsendt den nødvendige dokumentation for opsparingskravene eller om menneskelige fejl i Skattestyrelsen. En stor andel af disse sager blev dog afsluttet med Skattestyrelsens tilbagebetaling af de indeholdte midler i 2022. Tilbagebetalingen skete på grundlag af tekstanmærkningerne i finanslov 2022.

Spørgsmål 8:
Naalakkersuisut oplyser, at de hidtidige erfaringer med introduktionen af obligatorisk pensionsordning har været "dyrt købte". På denne baggrund ønsker udvalget at få oplyst, hvor mange ressourcer der er brugt på den forfejlede introduktion, udvikling og implementering? Spørgsmålet har baggrund i, at der i de almindelige bemærkninger til forslaget oplyses, at udviklingen af IT-systemet har været præget af, at være sat for sent i gang, utilstrækkelig indsigt i opgaven og misforståelser, samt at det har været svært at afsætte tilstrækkeligt med kvalificeret personale.

Svar:
Dette spørgsmål kan først besvares på et senere tidspunkt.

Spørgsmål 9:
I de almindelige bemærkninger til forslaget oplyses endvidere, at det har været vanskeligere end forventet at sikre en god administration af Inatsisartutloven om obligatorisk pensionsordning, bl.a. på grund af IT-udfordringer og mangel på rette kompetencer. Udvalget ønsker at få oplyst, hvad det kræver af administration og øvrige ressourcer, at opretholde den obligatoriske pensionsordning.

Svar:
Der henvises til besvarelsen af spørgsmål 4, idet en egentlig specificering af det helt konkrete menneskelige og tekniske ressourcebehov i forhold til en fuldstændig fejlfri administration af denne eller andre nye love næppe lader sig opstille. Et kvalificeret bud på et svar vil heller ikke kunne udarbejdes inden for de tidsmæssige rammer for besvarelsen af spørgsmålet. Det er dog Naalakkersuisuts opfattelse, at det med de nuværende ressourcer og den på nuværende tidspunkt indhøstede erfaring er fuldt forsvarligt at opretholde den obligatoriske pensionsordning. Naalakkersuisut henviser i denne forbindelse særligt til det notat, som udvalget tidligere har modtaget, hvoraf det fremgår, at antallet af klagesager til Finansdepartementet over lovens administration har udvist en klar nedadgående tendens det seneste år, ligesom det kan oplyses, at der er sket betydelige fremskridt med udvikling af de IT systemer som skal sikre korrekt administration af loven.

Samtidig er det Skattestyrelsens erfaring, at arbejdsgiverne generelt tager ændringer til sig over tid, og at det ofte tager et par år før oplysninger m.v. har tilstrækkelig kvalitet til at kunne anvendes på et validt grundlag. Dette har desværre også vist sig at været tilfældet i forbindelse med implementeringen af obligatorisk pension.

Spørgsmål 10:
Naalakkersuisut vurderer, at det er af stor betydning for en succesfuld implementering, at der udføres en omfattende oplysningskampagne. Udvalget ønsker at få oplyst, hvad det ville koste, at lave en oplysningskampagne for at motivere til privat pensionsordning. Desuden ønsker udvalget at få Naalakkersuisuts bud på, hvordan oprettelsen af privat pensionsopsparing gøres nemmere for de borgere, som oplever udfordringer med dette.

Svar:
Det har inden for de tidsmæssige rammer for besvarelsen af spørgsmålet ikke været muligt at opstille et konkret budget for en sådan informationskampagne. Umiddelbart ville en sådan informationskampagne nok skulle omfatte TV-spots på KNR og mere målrettede tiltag rettet imod arbejdsgivere og selvstændige erhvervsdrivende. Den kunne med fordel også koordineres med andre oplysningstiltag om f.eks. fordelene ved anvendelsen af digital post og MIT-ID m.v. Baseret på erfaringerne fra tidligere informationskampagner vil en sådan

kampagne formentlig kunne gennemføres for 1-2 mio. kr. afhængigt af hvor længe kampagnen skal køre.

Som udgangspunkt kræver det alene en henvendelse til en af de 2 banker i Grønland at få hjælp til at oprette en pensionsordning. Det er svært at se, hvordan det kan gøres nemmere end det for borgerne. Naalakkersuisut er opmærksom på, at der ikke er bankfilialer i alle byer, og at borgere, som bor uden for disse byer, må benytte telefoner, mails og post i kontakten med deres bank. Der er dog tale om kommunikationsformer, borgerne allerede benytter, når de skal i kontakt med deres bank.

Spørgsmål 11:
Med afsæt i de hidtidige erfaringer og nødvendige tilpasninger af den obligatoriske pensionsordning, ønsker udvalget at få oplyst hvorvidt det er Naalakkersuisuts overbevisning, at systemet er klart til at blive videreført uden yderligere problemer for borgerne.

Svar:
Der henvises til besvarelsen af spørgsmål 9, idet det er Naalakkersuisuts opfattelse, at det med de nuværende ressourcer og den på nuværende tidspunkt indhøstede erfaring er fuldt ud forsvarligt at opretholde den obligatoriske pensionsordning. Naalakkersuisut kan dog ikke garantere for, at der i administrationen af denne lov – eller enhver anden inatsisartutlov – ikke vil kunne ske sagsbehandlingsfejl eller opstå misforståelser mellem forvaltninger og borgere.

Spørgsmål 12:
Nu har man sat lønkriterierne lidt op. På hvilket grundlag er disse sat op – og er der lavet fiktive budgetter for at nå til disse tal? Der er jo store demografiske forskelle i Grønland. Har man lavet beregninger for, hvordan disse generaliserede tal har af virkninger for de alm. familier i de forskellige geografiske områder, hvor folks erhverv kan være ret så forskellige?

Svar:
De nye indtægtsgrænser m.v. blev vedtaget politisk under forhandlingerne om aftalen om finansloven for 2022. Ændringerne blev indføjet som en tekstanmærkning i Finansloven for 2022 og indarbejdes nu endeligt i den egentlige lovgivning.

Efter den hidtidigt gældende Inatsisartutlov kunne Skattestyrelsen opkræve en manglende pensionsindbetaling, såfremt differencen mellem betalingsforpligtelsen og det, der blev indbetalt på en pensionsordning i det pågældende år, var på mere end 2000 kr. Denne grænse er nu hævet til 4000 kr. Hermed sikres det, at personer med små uopfyldte pensionsforpligtelser ikke modtager et skattekort med en forhøjet trækprocent.

På samme vis hæves indtægtsgrænserne for opsparingsforpligtelsens indtræden, således at opsparingsforpligtelsen for personer hæves liniært fra 0 procent af den til enhver tid gældende opsparingssatsen for personer, hvis opsparingsgrundlag

udgør 125.000 kr., til 100 procent af den til enhver tid gældende opsparingssats for personer, hvis opsparingsgrundlag udgør 175.000 kr. eller derover.

Der er ikke udarbejdet beregninger, som viser virkningerne af loven af obligatorisk pension fordelt på geografiske områder. At opstille sådanne beregninger ville være ekstremt kompliceret, hvis der også skal tages højde for andre geografiske forskelle i levevilkår, herunder eksempelvis forskelle knyttet til boligudgifter, adgang til naturens ressourcer, transportudgifter m.v. Sådanne beregninger forudsætter et meget stort detailkendskab til borgernes individuelle økonomiske forhold, som de offentlige myndigheder ikke ligger inde med. Beregningerne kunne principielt være ønskelige på mange områder, såsom f.eks. lovgivning om offentlig hjælp, alders- og førtidspension, indhandlingstilskud mv., men Grønlands Selvstyre har desværre ikke kapacitet til at udføre sådanne opgaver.

Spørgsmål 13:
Udvalget ønsker at få oplyst, hvad det eventuelt ville koste, at afskaffe den obligatoriske pensionsordning.

Svar:
Naalakkersuisut har allerede forholdt sig til dette spørgsmål i svarnotatet til det under EM2022 forkastede "Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut, senest på EM2023, pålægges at fremsætte forslag til ophævelse af Inatsisartutlov nr. 21 af 28. november 2016 om obligatorisk pensionsordning.". Der henvises derfor venligst til svarnotatet.

En nærmere beregning af konsekvenserne af afskaffelsen af loven vil bl.a. skulle tage hensyn til udgifterne til offentlig forsørgelse af et stort antal kommende uformuende alderspensionister. Der er tale om meget komplicerede beregninger, som ikke kan udføres på den korte tid, som er givet til udarbejdelsen af besvarelsen.

Spørgsmål 14:
Udvalget ønsker at få oplyst, hvorvidt en forbedret folkepension, hvor der ses bort fra obligatorisk pensionsopsparing, ellers kan finansieres via finansloven?

Svar:
Udtrykket "folkepension" bruges normalt om den i Danmark anvendte offentligt finansierede pensionsordning. I Grønland benyttes begrebet "alderspension" om den her i landet anvendte ordning.

Spørgsmålet er lidt uklart, men Naalakkersuisut skal forsøge at besvare det bedst muligt. Beregninger udført af Skatte- og Velfærdskommissionen samt Økonomisk Råd har tidligere vurderet, at de samlede udgifter som følge af befolkningens demografiske ændringer udgør i størrelsesordenen 1 mia. kr., når ændringerne slår fuldt igennem på de offentlige budgetter. Der er ved udarbejdelsen af disse beregninger ikke taget højde for, at alderspensionerne herudover måske også øges. Beregningen på 1 mia. kr. omfatter særligt udgifter til såvel alderspension samt øgede udgifter i sundhedsvæsenet og ældreplejen.

Rent principielt kan Inatsisartut naturligvis vælge at omprioritere bevillinger i denne størrelsesorden i de kommende år til øgede alderspensioner. Der er dog ingen tvivl om, at dette vil være en kæmpeopgave, som vil medføre meget betydelige nedskæringer på en lang række andre offentlige kerneydelser, med mindre man samtidig accepterer et betydeligt stigende skatte- og afgiftstryk. Det er allerede i dag en meget stor udfordring at sikre en finanslov i balance, og det kan ligne en umulig opgave at gennemføre en omprioritering i et sådant omfang.

For borgerne vil det samtidig føre til større utryghed om deres økonomiske forhold, hvis de alene skal basere sig på den skattefinansierede alderspensionsordning. Med udsigt til stigende pres på de offentlige udgifter er det ikke sikkert at fremtidens politikere vil give alderspensionen samme prioritet som nutidens politikere. En privat pensionsopsparing kan på den måde være med til at sikre fremtidens pensionister større økonomisk uafhængighed og større lighed.

Spørgsmål 15:
Udvalget ønsker at få oplyst, hvor mange borgere i Grønland, der ikke har en pensionsopsparing.

Svar:
Naalakkersuisut skal venligst henvise til det til udvalget tidligere fremsendte notat af 24. oktober 2022. Det fremgår af notatet, at det estimeres at 3.600 personer mellem 18 og 65 år ikke indbetaler til en pensionsopsparing.

Det har ikke inden for de tidsmæssige rammer for besvarelsen af udvalgets spørgsmål været muligt at vurdere, hvor mange borgere i den opsparingspligtige alder på det grønlandske arbejdsmarked, som fortsat ikke har en pensionsordning. Formentlig er der tale om temmelig lille gruppe, bestående af borgere med en indkomst under minimumsgrænsen, som aldrig har været ansat på overenskomst og unge, som lige er blevet omfattet af opsparingspligten.

Spørgsmål 16:
Udvalget ønsker at få oplyst, om de pensionsbeløb, som er indbetalt til pengeinstitutionerne, kan bruges til investeringer i Grønland.

Svar:
Det er lidt uklart, hvad der menes med pengeinstitutioner, men det antages, at der menes pensionskasser og banker m.v., som på borgernes vegne forvalter pensionsopsparinger.

For pensionsopsparinger gælder helt overordnet to krav, som til dels kan være modsatrettede. Det er således vigtigt, at midlerne investeres med det bedst mulige afkast. Men det er herudover også vigtigt, at der er en høj grad af sikkerhed for, at de opsparede midler ikke går tabt. Det betyder i praksis, at der i forvaltningen af pensionsmidlerne skal ske en risikospredning, så investeringerne ikke kun lægges ét sted eller i én type værdipapir.

De enkelte pensionsselskaber søger at placere deres formuer i investeringer, som balancerer imellem disse krav. Typisk søges en balance imellem aktier og obligationer samt konkrete aktiver såsom ejendomme.

Borgenes pensionsopsparinger placeres i en meget bred vifte af banker, pensionskasser m.v., såsom SISA, PFA, P+, Lærernes Pension, Grønlandsbankens Qimatut-pension, AkademikerPension m.v. Naalakkersuisut har ikke aktuel indsigt i samtlige vilkår, som gælder for alle disse pensionskasser, og det kan derfor ikke oplyses, i hvilket omfang de i disse pensionskasser opsparede midler kan investeres eller er investeret her i landet. Herudover sker der løbende omplaceringer af investeringerne imellem eksempelvis forskelige typer af aktiviteter og værdipapirer, hvorved den konkrete placering af pensionsopsparingerne ændrer sig over tid.

Kravene om sikkerhed for afkast og risikospredning tilsiger under alle omstændigheder, at en del af samfundets pensionsopsparinger nødvendigvis må placeres uden for landet. Dette er ikke unikt for Grønland. Eksempelvis har den norske pensionsfond (tidligere oliefonden) investeret sin formue på mere end 12.000 milliarder nkr. i mere end 65 lande fordelt på mere end 9000 virksomheder. Det er her en væsentlig pointe, at ingen af de investerede midler er placeret i Norge (Kilde: https://www.nbim.no/en/the-fund/investments/#/) Det hænger sammen med et ønske om at sprede investeringerne og derved undgå, at en isoleret norsk krise vil påvirke fremtidens ældre uforholdsmæssigt hårdt. Denne pointe gør sig også gældende for opsparinger her i landet. En ensidig placering af grønlandske pensionsmidler i f.eks. det indenlandske fiskeri kunne således medføre et tab af store dele af den opsparede pensionsformue i forbindelse med eksempelvis pludselige biologiske bestandsændringer, som dengang torskebestanden forsvandt i løbet af få år.

Det ændrer naturligvis ikke ved, at Naalakkersuisut meget gerne ser investeringer af såvel pensionsmidler som andre former for kapital her i landet.

Det er et lovkrav i loven om obligatorisk pensionsordning, at der alene kan spares op i pensionskasser, pengeinstitutter mv., som er omfattet af lov om finansiel virksomhed. Dette betyder, at der ikke kan ske indbetalinger til pensions- og livsforsikringsordninger, som er oprettet i lande, hvor lov om forsikringsvirksomhed ikke er gældende eller hvor Finanstilsynet ikke har kompetence til at meddele tilladelser til at drive forsikringsvirksomhed. Dette lovkrav har til formål at beskytte borgerne imod anbringelser i tvivlsomme eller endog bedrageriske foretagender og sikre et effektivt tilsyn med forvaltningen af midlerne. Loven kan herudover sætte begrænsninger i forhold til risikostyring og investeringsspredning. Der er tale om statslig lovgivning, som Naalakkersuisut ikke uden videre kan ændre.

SISA oplyser i sin årsrapport for 2021 følgende om pensionskassens investeringer her i landet (side 5):

> ***"Investering i Grønland***
> *Som Grønlands eneste pensionskasse er det i både medlemmernes og SISAs egen interesse at støtte udviklingen i landet. Dette gør SISA ved at foretage investeringer i Grønlands erhvervsliv på kommercielle vilkår. Ved disse investeringer skal der fortsat være fokus på den rette balance mellem afkast og risiko, ligesom SISA så vidt muligt vil søge at foretage investeringer over hele landet. Vi må dog også konstatere, at der er en politisk usikkerhed forbundet med investeringer i Grønland. Som langsigtet investor har SISA brug for, at der fra politisk side lægges langsigtede planer baseret på brede forlig, der ikke ændres når regeringsmagten skifter."*

Det fremgår umiddelbart ikke nærmere af årsrapporten, i hvor stort omfang SISA har investeret her i landet eller inden for hvilke sektorer.

De i GrønlandsBanken opsparede pensionsmidler via Qimatut-pension kan fordeles i tre forskellige investeringspuljer. De forskellige puljer afspejler forskellige investeringshorisonter og risikovillighed. Generelt er puljerne dog balanceret med forskellige andele af globale aktier og obligationer. Naalakkersuisut er ikke bekendt med, hvorvidt der også er placeret midler i grønlandske aktier i denne forbindelse, men det skønnes umiddelbart kun at være i begrænset omfang.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga

Med venlig hilsen

Naaja H. Nathanielsen

Naaja H. Nathanielsen

Aningaasaqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoq
Naalakkersuisoq for Finanser og Ligestilling

NAALAKKERSUISUT
GOVERNMENT OF GREENLAND

Finans- og Skatteudvalget
Her

EM 2022/109 - Svar på udestående spørgsmål

Brevdato: 14-11-2022
Sagsnr. 2022 - 5424

P. O. Box 1037
3900 Nuuk
Tel. (+299) 34 50 00
Fax (+299) 34 63 50
E-mail: oed@nanoq.gl
www.naalakkersuisut.gl

Naalakkersuisut modtog den 5. november 2022 16 spørgsmål fra Finans- og Skatteudvalget Naalakkersuisut til besvarelse inden den 7. november 2022. Grundet behov for indhentning af yderligere data blev 2 af de 16 spørgsmål ikke besvaret inden fristens udløb.

Nedenfor følger svar på de 2 resterende spørgsmål (spørgsmål 6 og 8).

Spørgsmål 6
I forlængelse af det foregående spørgsmål ønsker udvalget at få oplyst, hvor mange 'sager' (efter de nye regler) Skattestyrelsen har behandlet i løbet af 2022. I besvarelsen ønskes oplyst antal sager kategoriseret efter typer af sager.
Besvarelsen bør desuden indeholde en kategorisering efter hjemsted med oplysning om de beløb, der er administreret til fordel for den målgruppe af borgere, som vi ønsker skal drage fordel af reglerne.

Svar:
Spørgsmålet er desværre lidt uklart, så Naalakkersuisut er usikker på, om spørgsmålet er korrekt forstået. Men det er forståelsen, at udvalget ønsker følgende oplyst:

Antal personer, der i 2022 har fået opgjort opsparingsforpligtelse for 2021	
Antal personer i den opsparingspligtige alder i alt	39.936
Antal personer med opsparingsforpligtelse som følge af indkomstgrundlag, der overstiger 125.000 kr.	15.222

Antal personer, der blev fritaget for at indbetale til pensionsopsparing i 2021, da mindstegrænsen blev hævet fra 100.000 kr. til 125.000 kr. (fordelt på kommuner)			
	Total antal personer, der er underlagt Obligatorisk Pension	Antal personer, der ikke er forpligtet til obligatorisk pensionsindbetaling	Procentvis andel uden indbetalingsforpligtelse
Avannaata	7.427	384	5,2%
Kujalleq	4.233	207	4,9%
Qeqertalik	4.183	189	4,5%
Qeqqata	6.315	252	4,0%
Sermersooq	17.778	592	3,3%
I alt	39.936	1.624	4,1%

Det bemærkes, at en del af de borgere, som ikke længere har pligt til at indbetale til en pensionsordning efter ændring af reglerne for obligatorisk pension, fortsat vil indbetale til en pensionsordning, idet de er ansat på overenskomster med tilknyttet pensionsordning. Det gælder bl.a. ansatte på SIKs overenskomster.

Antal personer med reduceret indbetaling og derved et opsparingsgrundlag mellem 125.000 kr. og 175.000 kr. i 2021 (fordelt på kommuner)			
	Total antal personer, der er underlagt Obligatorisk Pension	Antal personer med reduceret indbetaling	Procentvis andel med reduceret indbetaling
Avannaata	7.427	735	9,9%
Kujalleq	4.233	401	9,5%
Qeqertalik	4.183	446	10,7%
Qeqqata	6.315	559	8,9%
Sermersooq	17.778	1.242	7,0%
I alt	39.936	3.383	8,5%

Tilbagebetaling af øremærkede beløb	
	Antal personer
Antal personer, der har modtaget udbetaling efter forhøjet skattekort*	2.923

* Der er et udestående på fejlindberetninger fra staten, der ikke indgår i tallet

Antal henvendelser vedrørende Obligatorisk Pension til Skattestyrelsen i første halvår af 2022*	
Skønnet antal henvendelser i alt (e-mail, telefon, fysiske henvendelser)	ca. 1.000

* Det er ikke muligt at skelne mellem hvilke henvendelser, som vedrører opsparingsårene 2018 - 2020 og andre henvendelser og forespørgsler. Endvidere dækker skønnet over antallet af telefoniske og fysiske henvendelser, da sådanne henvendelser ikke registreres efter deres formål.

Spørgsmål 8

Naalakkersuisut oplyser, at de hidtidige erfaringer med introduktionen af obligatorisk pensionsordning har været "dyrt købte". På denne baggrund ønsker udvalget at få oplyst, hvor mange ressourcer der er brugt på den forfejlede introduktion, udvikling og implementering? Spørgsmålet har baggrund i, at der i de almindelige bemærkninger til forslaget oplyses, at udviklingen af IT-systemet har været præget af, at være sat for sent i gang, utilstrækkelig indsigt i opgaven og misforståelser, samt at det har været svært at afsætte tilstrækkeligt med kvalificeret personale.

Svar:

I nedenstående skema opgøres de samlede udgifter til introduktion, udvikling, implementering og drift af obligatorisk pension for 2017 til og med 2021. Der er ikke i opgørelsen taget stilling til, om udgifterne kunne have været lavere, såfremt processen med introduktion, udvikling og implementering af obligatorisk pension havde været bedre. Der er dog grund til at antage, at en bedre proces havde forkortet såvel udviklings- som implementeringsperioden. Hvorvidt dette samtidig havde resulteret i

besparelser, afhænger af, om de midler og ressourcer, som blev anvendt på opgaven, var overført til andre opgaver eller sparet bort.

Omkostninger til introduktion, udvikling, implementering og drift af obligatorisk pension i perioden 2017 til og med 2021	
It-udvikling (ekstern leverandør)	3.643.766 kr.
Skattestyrelsens udgifter til drift og udvikling af Obligatorisk Pension*	9.375.000 kr.
Total	13.018.766 kr.

* 3 ansatte af 625.000 kr. pr. år i 5 år.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga

Med venlig hilsen

Naaja H. Nathanielsen

Naaja H. Nathanielsen